

Érték és közösség

Beszélgetés Polyák Alberttel

Több mint negyven éve részese az országos közművelődési folyamatoknak, volt művelődési ház igazgató Tiszaalpáron és Tiszakécskén, 1992-től 2013-ig a Bács-Kiskun Megyei Közművelődési Intézet főtanácsosa, a Magyar Művelődési Intézet regionális szakfelügyelője. A Nemzeti Művelődési Intézet szakmai igazgatójaként, majd főigazgatójaként 2013–2016 között a közművelődés módszertani folyamatainak megújításán, a települési értéktár bizottságok szakmai megerősítésén és módszertani támogatásán, a nemzeti hagyományok továbbadásán dolgozott. Helybéliként köszönhetjük az intézet új székházában Polyák Albertet, hiszen Lakitelek adta számára az első közösségi élményeket is.

Szedlacsek Emília: *Ha visszaemlékszel, hogyan és mikor találoztál először a kultúrával, kulturális eseményekkel, hogyan, ki által kerültél kapcsolatba a közösségi művelődéssel? Milyen személyes élmények vezettek a pályára?*

Polyák Albert: A kultúra fogalmát én a szokásosnál tágabban értelmezem: szinte minden ide tartozik, amivel az ember kapcsolatba kerül, amit humanizálni tud. Beleszületünk a kultúrába, ami a kez-

detekben tudattalanul ugyan, de körülvesz bennünket. Készen nem kapjuk meg a hagyományokat és az ismereteket, amiket az előző nemzedékek már létrehozta, de velünk születik az elsajátítás lehetősége.

Már kicsi gyermekként nagyon szerettem olvasni, falusi gyerekként lapozhattam a Tolnai Világlapja nagy könyvet. Nemrég mesélte az egyik szomszéd, hogy rólam az a kép maradt meg benne, ahogy ülök az udvar egyik eperfája alatt, könyvvel a kezemben. Lefekvés után se hagytam abba az olvasást, elemlámpával világítottam meg a lapokat a paplan alatt. Kecskemétre jártam a piarista gimnáziumba, nagyon jó tanáraink voltak, szigorral, de szeretettel neveltek. A tanúlással nem sokat törődtem, abból éltem, amik az órákon megragadt bennem. A helyi futballcsapatban is játszottam, nagyon jó közösség vett körbe, nemcsak az edzéseken és a meccseken találkoztunk, segítettük egymást a ránk rótt munkájában, kinek az építkezésen, kinek a földéken. Jól emlékszem, 1969 őszén az egyik edzésen megjelent egy nálamnál valamivel idősebb srác, aki tanítani jött a faluba, Lezsák Sándornak hívták. Érződött, hogy jó kapcsolat- és közösségteremtő, tudta, hogy hol vannak ta-

lálkozási pontok a faluban. Akkor költözött le Budapestről. Először a pályán az edzéseken, utána pedig a művelődési házban is találkoztunk, ahol esténként a barátokkal pingpongoztunk. Ő szervezte újra az irodalmi színpadot és indította el a Könyvbarát Klubot. Mindketőbe jártam, így talán nem véletlen, hogy az itteni élmények hatására érettségi után egyből a népművelés-könyvtár szakra jelentkeztem.

Itthon, Lakiteleken kezdtem el dolgozni: az adminisztrációs munka mellett ifjúsági klubot vezettem. Ha találkozom az egykori sráccokkal, lányokkal, szóba kerülnek a régi, közös emlékek, ők is örömmel gondolnak vissza erre a szép időszakra. Mentünk kirándulni, színházba Pestre, jártunk if-

júsági találkozókra, sok jó élménytel gazdagodtunk. Mindenki tett hozzá valamit, most úgy mondjuk, bevonódtak ebbe a közös munkába, de ők akkor nem így élték meg, hanem az értelmes programok közös megvalósításaként. És ehhez tényleg mindenki hozzátett valamit.

1976-ban hívtak át Tiszaalpárra. Lakitelekhez képest egy zártabb falu volt, 900 éves múlttal. Ott mindennapi szokás volt, hogy délután, estefelé az idős asszonyok kiültek a kiskapu mellett lévő padra, sámlira és beszélgettek. Megszólták a fiatalokat, ha nem köszöntek, vagy nem a hagyományoknak megfelelően öltözködtek, viselkedtek. Akkor ez nem tetszett, de ma már másként látom, legalább volt közösségi norma, amelyhez igazodni kellett. Most is jó lenne, ha a helyi közösségekben meglennének a normák és az azokat közvetítő fórumok, nem babrálnák a fiatalok a telefonjaikat, az idősebbek inkább beszélgetnének, minthogy a filmsorozatokat néznék. Tiszaalpár azért is szimpatikus volt, mert volt egy év felkészülési lehetőség az épület átadása, használatba vétele előtt. A művelődési ház tényleg a falunak épült, az emberek tudták, hogy az az övék, mert volt cselekvő részük az építésben. Igazgatóként ezért támogattam, hogy azt csináljanak benne, amit akarnak, amiben örömeiket lelik. Akkor még nem volt tornaterem, ősztől tavaszig a művház nagytermében futballoztak, éjszakáig pingpongoztak az előcsarnokban. Vigyáztak is a házra, a berendezésekre. Szerveztünk nagyrendezvényeket, az összes akkor működő rockzenekart meghívtuk, koncertezett az EDDA, a Beatrice, Dinamit, de természetesen voltak nótaestek is. Több műsorát bemutatta Sándor György vagy Dinnyés József. Nemcsak az alpáriak körében voltak népszerűek ezek a programok, sokan jöttek más településekről is. Jó közösségi élet volt, sokat tanultam én is.

Sz. E.: *Hogyan látod, mi a feladata a közművelődésnek? Mi a szerepe egy település életében?*

P. A.: A szakma hosszú ideig vitatkozott azon, hogy mi a fontos, a rendezvények (a kultúráközvetítéshez) vagy a közösségek öntevékeny élete. Én úgy gondolom, mindkettő kell, a rendezvény nem cél, hanem eszköz a közösségek bemutatkozásához, megszólalásához. Van közösségépítő, -megtartó célja, amely alkalmanként rendezvényekben valósul meg, mint a futballnál az edzés és a bajnoki mérkőzés.

Mikor átkerültem Tiszakécskére a járási művelődési központba, ott már tudatosan azt a gondolkodást képviseltem a kollégák felé, hogy „megrendelésre dolgozunk”. A megrendelő a település. Az emberek igényeire figyeltünk, így szerveztünk például targoncavezetői, kazánfűtői, kishajó-vezető tanfolyamot, amik a '80-as évek elején nem tartoztak a klasszikus művelődési házi tevékenységek sorába. Ebből következően viszont másképp kezdtek nézni a művelődési házra, ahova addig csak szórakozni lehetett jönni, most már hasznos dolgokat is tanulhattak. Vagy például horgászjegyeket árultunk, és az a négyszáz ember, aki itt megvette, egy évben emiatt is bejött hozzánk.

Később kitaláltuk, hogy összegyűjtjük, leírjuk, és eljuttatjuk a lakosokhoz a helyi léthez tartozó információkat. Ezeket otthon is el tudták olvasni, és ezzel sokkal több embert értünk el, mint a hagyományos formákkal – ebből az ötletből született a helyi újság, talán elsőként között 1982-ben az országban. Kezdetben műsorfüzetként jelent meg, de nemcsak a programokról, hanem a helyi ügyekről is írtunk benne. Abban az időszakban az emberek hamarabb kaptak arról hírt, hogy mi történt Etiópiában vagy a Szovjetunióban, de az, hogy Kécskén mi volt a múlt héten, vagy mi fog történni a következő hónapban, arról keveset tudtak, kevés

A Nemzeti Művelődési Intézet 2015-ös felnőttképzési konferenciájának megnyitása

információt kaptak. 2000 példányban adtuk el hetente ezeket az újságokat. Engedélyt nem kértünk a kiadványra, mert nem is kaptunk volna. Visszagondolva, kegyetlen munka volt heti 12-16 oldalt megjelentetni az akkori technológiával, a címetek betűnként satíroztuk, a cikkeket technocollal ragasztottuk a lapokra, de megcsináltuk. Az emberek kedd délelőttként ott álltak sorban érte a művelődési ház előcsarnokában, mert hasznos és élő hírek voltak benne, üzenetek oda és vissza.

Sz. E.: *A közösségi élet elindítása egy településen hogyan történhet? Milyen lépésekre van szükség, mi a szerepe a művelődésszervezőnek, Te hogyan csináltad?*

P. A.: Nyilvánvalóan a közösségi élményt nem helyettesíti az újság ebben a tekintetben, de az információhoz való hozzájutást segítheti. Otthon elolvashatta, nem kellett neki ezért ismeretterjesztő előadásra részt venni és jegyzetelni. Arra viszont nagyon jó volt, hogy az ad-

dig egymással kapcsolatban nem lévő emberek megismerték mások gondolatait, praktikáit, és keresték a hasonló élethelyzetben lévő, gondolkodású, vagy problémákkal küszködő személyeket, csoportokat és így elkezdődhetett többféle szövetkezés.

Az is lényeges volt, hogy maga a művelődési ház olyan programoknak adjon helyet, amelyek a hétköznapi életet segítik. Mindig kinőtt olyan személy, akinek adtak a szavára, aki felvállalta az ügy képviselését, továbbvitelét. Természetesen voltak konfliktushelyzetek, vezetőszerék a formálódó csoportokon, a közösségeken belül.

Mi a helyi ünnepi műsorok megszervezésére se az iskolát kértük fel. Kerestünk és találtunk olyan felnőtteket, akik szépen mondtak verset, vagy szívesen énekeltek. Így nálunk, Tiszakécskén a helyi ünnepeken felnőtt ember mondott verset, prózát, idős asszony énekelt. Ezek fontos dolgok, mert megmutatják az embereknek, hogy közöttük is van, aki tehetséggel, jó képességekkel rendelkezik. Segítettünk az „egyszerű embereknek” önbizalmuk, öntudatuk kialakulását.

Sok jó dolgot csináltunk akkor. Közel húsz fővel működtünk, kisebb és nagyobb, 45 személyes busszal is rendelkezünk, nyomdánk volt, ahol nemcsak a helyi újságot készítettük, hanem 20-25 településnek nyomtattunk még a sajátján kívül. Szeged környékétől a Jászságig hozták az újságokat. A nagyobb nyomdák akkoriban hosszú átfutási idővel dolgoztak, kisebbek rajtuk kívül talán nem is vállaltak ilyen munkát, mi viszont egy nap alatt elkészítettük nekik, egyeztetés alapján reggel hozták, délután már vihették a kinyomtatott lapokat. A nyomda termelte ki azt a bevételt, amiből a közösségi programokat finanszíroztuk.

Sz. E.: *Hogyan kerültél kapcsolatba mindazokkal, akik a közmű-*

A Pajtaszínház Program elindításának bejelentése (Szabó Ágnes, dr. Hoppál Péter, Polyák Albert)

velődésben a közösségi művelődésért sokat tettek, akik egyáltalán a közösségi művelődést tartották fontosnak?

P. A.: A Népművelők Egyesületében kezdtek el felfigyelni rám a '80-as évek közepén. Ott ismerkedtem meg Péterfi Ferivel, Beke Palival, Varga Tamással, feleségével, Ilikával. Látták, hogy valami elindult nálunk a helyi sajtó kapcsán, illetve e témában országos találkozókat szerveztünk Tiszakécskén. Több fórumon is találkoztunk, ahova a Népművelési Intézet Művelődési Otthon Osztálya hívott meg, beszélgettünk, inspiráló volt, hogy az ember mögött komoly szakemberek állnak, ez olykor védelmet is jelentett. Részt vettem tanulmányi utakon Franciaországban, Hollandiában, így jó gyakorlatokat láttam és azokat igyekeztem helyben bevezetni.

A helyi újság után lett kalendárium, több helytörténeti kiadvány. Érdekes időszak volt, presztízse lett a népművelő, a közösségért dolgozó kulturális munkásnak. Egyenrangú partnereivé váltunk a helyi intézményeknek, gazdasági szervezeteknek.

Sz. E.: *A Nemzeti Művelődési Intézet volt igazgatójaként mire emlékszel vissza szívesen, a vezeté-*

sed alatt milyen programok indultak intézményi szinten? Hogyan kapcsolódtok össze a településen lévő művelődésszervezőt a Nemzeti Művelődési Intézetben dolgozó szakemberrel? Hogyan gondolsz vissza erre az időszakra?

P. A.: Régebbre nyúlok vissza: 1992-ben kerültem ugyanis Kecskemétre a Bács-Kiskun Megyei Pedagógiai és Közművelődési Intézethez, és ez a tízéves megyei tanácsadói, szolgáltatói tapasztalat adott arra alapot, hogy 2013-ban megpályázzam az intézet szakmai igazgatói posztját.

Húsz évvel ezelőtt a megyei közművelődési intézetnél Imre Károllyal közösen megfogalmaztuk küldetésünket, ami most is megállja a helyét: kik legyenek a partnereink, milyen tevékenységet, milyen szolgáltatásokat végezzünk. Már akkor is hálózatban gondolkodtunk – persze valós hálózat nélkül, mert nem volt függőségi viszonyunk a településekkel –, és képesek voltunk olyan ügyeket elindítani, amelyeket Bács-Kiskun megye 119 településén respektáltak és érdeklődéssel figyeltek. Belügyminisztérium által akkreditált településfejlesztő képzést szerveztünk, egészségfejlesztő kistérségi és országos hatáskörű konferenciákat szerveztünk abban az időben.

Többféle célközönséget megszólítottunk, települési felméréseket végeztünk, tapasztalatainkat helyben tudatosítottuk. A megyében működő népművelőkkel jó baráti kapcsolatot ápolunk, szó szerint jártuk a megyét, beszélgettünk el velük gondjaikról. Tehát volt egy tízéves intenzív megyei tapasztalatom, mielőtt a Nemzeti Művelődési Intézethez kerültem.

A megyei közművelődési feladatokat ellátó intézmények 2013. január elsejével integrálódtak a Nemzeti Művelődési Intézetbe, szervezetet építeni, már új program alapján a kormányzat által anyagilag és erkölcsileg támogatva.

Az volt a dolgom, hogy az intézeti központban és megyei szinten egyaránt működőképes szervezeti struktúrát alakítsak ki, azaz minden megyében jöjjön létre egy módszertani iroda, a területi feladatellátáshoz affinitással, közművelődési tapasztalattal rendelkező kollégákkal. Hálózatként horizontális és vertikális, tehát az intézeti főosztályokkal és megyei is szinten egymással együttműködő, működőképes struktúra jöjjön létre. A feladatellátáshoz kapcsolódva az intézet keretei között létrejött, több tematikus országos szakmai központ is. Az itteni puding próbája az azonos elveken működő jó gyakorlati munka.

Amikor odakerültem, már elkezdődtek a helyi hagyományok ápolásával kapcsolatos programok, mint a Kapunyitogató vagy az Újra öltünk, örökítünk program. Elinult a kulturális közfoglalkoztatás mintaprogramja, ami nagy segítséget nyújtott a településeknek, de ez megterhelte a szervezet kialakítását, a hálózat működtetését, meggyéknként 2-300 emberrel kellett egy irodavezetőnek folyamatosan kapcsolatot tartani, és közben azokat a szakmai programokat, amit fontosnak tartottunk, megvalósítani.

Részt vettem az értékrend meghatározásában, tudatosítva, mi az,

ami minden munkatársnak alapszinten is mértékként fontos legyen, mi az, amit ezek teljesítése érdekében fel kell vállalnunk. Hogyan illeszkednek ezek küldetésünkhöz, a hosszú távú céljainkhoz, hogyan akarjuk azt majd megvalósítani, ahhoz milyen eszközzrendszer, módszerek állnak rendelkezésre. Tevékenységem a szakmai építkezésre, a működőképes szervezet kialakítására fókuszált. Nemcsak az építkezéssel, a stabilitással foglalkoztunk, hanem az újabb és újabb feladatok felvállalása kapcsán mutatózó működési zavarokat kijavító intézkedéseket is meg kellett hozni, az intézet nemzeti kultúrát erősítő értékrendje érvényesülése érdekében.

Ez felelősségteljes, de szép munka volt. Személyesen tapasztaltam az évenkénti képzések alkalmi alatt, és a munkatársi értekezleteken is megerősítették, hogy a céltételezés nem erőssége a szakmánknak. Pedig szükséges a pontos, egyértelmű meghatározás annak érdekében, hogy annak teljesüléséhez milyen erőforrásokat, eszközöket szükséges hozzárendelni, milyen módszerrel lehet megvalósítani, eredményét rövidtávon, hatékonyságát hosszabb idő alatt mérni, s azt követően értékelni.

A Nemzeti Művelődési Intézet egyértelműen a szakma zászlóshajója. Egyrészt háttérintézménye a minisztériumnak, másrészt pedig segítője Magyarország több mint 3100 településén a közművelődési feladatellátással foglalkozó intézményeknek, színtereknek, illetve az azokban foglalkoztatott kollégáknak. Tudatosítanunk kell a közbeszédben, a politikai színtereken, hogy az e szakmában dolgozók munkája, például a Kapunyitogató programnak, vagy a kulturális közfoglalkoztatásnak köszönhetően száz és ezernyi településen minőségében javult meg az élet. Jobban érzik magukat az emberek, csökken az elvándorlás a településeken, sok minden jó között odafigyelnek a természeti és társadalmi környezetükre.

Sz. E.: Milyen programokat mutatnál a Nemzeti Művelődési Intézet mintaprogramjai közül – a senior műhely tagjaként is – a fiatal szakemberek számára, milyen programokat ajánlanál a Nemzeti Művelődési Intézet mintaprogramjai közül?

P. A.: Németh László 1929-es írása jut eszembe, hogy a paraszti világban a tradíciók szétbomlanak,

Polyák Albert, Lezsák Sándor és Beke Márton a II. Magyar Értékek Napján

az új és a régi harcol egymással, írja: „Hol van ez a régi falu? Bomlik menthetetlenül. Hol gyorsabban, hol lassabban. Itt tartja magát a régi élet, ott minden múltat felold az új... Százados távolok élnek egymás mellett, s egyetlen zavaros sűrűbe fut szívós szil és burjánzó akác. Sajnálod a népdalt, s bánatosan mondasz le a tengerihántás hatásos díszletéről? Ó nagyobb dolgok vesztek el itt! A meder futott el a folyó alól: Isten tudja mi lesz belőle: posvány vagy vízesés?“. A folyó is fontos, de a medret kellene megtalálni. Beke Pali szavaival élve egy nagy katyvasz van az értékrendekben, helyre kellene tenni. Kapitány Gáborék is írnak erről több művükben.

Azt gondolom, hogy intézményünknek az egyik legfontosabb dolga ez, hogy az értéktudatosságra törekedjen, a jó és a rossz, az értékes és értéktelen, igaz és hamis stb. közötti különbségtétel érdekében dolgozzon. A hungarikum törvény az én olvasatomban ezt szolgálja; azáltal, hogy valami bekerül az értéktárba, az egyben tudatos választás is. Értékteremtő folyamat, aminek szemléletformáló, életvezetésbe beintegrált hatása később meg kell, hogy mutakozzon a mindennapokban is.

Kapunyitogató esetében lehet, hogy egy kevés százalékban a szél csapdossa a kinyitott ajtót, de tucatnyi helyen működik a színtér, élnek a közösségek, mint ahogy az Újra öltünk, örökítünk, vagy a pajtaszínház, filmes, bábszínház projektekben. Ha kimutatjuk és kommunikáljuk ezek eredményeit, hatásukat, akkor nyilvánvalóvá válik hasznosságuk. Lehet, hogy GDP-vel nem, de a boldogság-indexszel mérhető hatásuk. Hosszú távon vélhetően kimutatható, hogy az ilyen beavatkozások következtében nem költöznek el a fiatalok, vagy éppen visszaköltöznek, hosszabb ideig élnek az idősek, csökken az öngyilkosság aránya, mert-

hogy a közösség tagjai odafigyelnek egymásra.

Országos szakmai módszertani intézetként dolgozunk, hogy érzékeljünk problémákat, kitaláljunk ezek megoldására programokat, azokat modellezzük kisebb-nagyobb településeken, nagyvárosi lakótelepeken; megtervezzük, s ha jól csináljuk, akkor az alkalmazott módszerek, eljárások nagy valószínűséggel ugyanazokat az eredményeket hozzák. Így lesz szakmánk elfogadott, tudományunk megalapozott.

A Pajtaszínház programunkhoz kapcsolódóan figyelemre méltó esetet tapasztaltam egy szakfelüyeleti vizsgálat során. A kisvárosban az önkormányzati választáskor úgy összeveszték az emberek, hogy nem beszéltek egymással. A református lelkésznek volt az ötlete, hogy az *István, a király rockoperát* helyi körülmények között kellene bemutatni. A szereplők válogatásakor nem számított, hogy ki milyen jelöltre, pártra szavazott, csak az, tud-e énekelni, be tud-e egy közösségbe illeszkedni. És a produkció működött, de ennél fontosabb, megmutatta a közös cselekvés eredményét: megszűntek a korábbi konfliktusok, a résztvevők utólag már nevetve emlegették másokkal való szembenállásukat.

Sokszor az a panasz, hogy nincsenek fiatalok a településen. Pedig vannak, csak meg kell őket szólítani, bevonni a közös dolgokba, érintette tenni saját településük ügyében, és akkor hátha úgy érzik magukat, mint akiknek dolguk, feladatuk van a közösségben. Nem biztos, hogy a nagy létszám a fontos, ehelyett az egyes emberekkel kell szót érteni. A kulturális közfoglalkoztatás ebben is jó kísérlet volt, érdeklődő, értékes emberek kaptak feladatot. Tudok olyan esetről, hogy akiket a népművelő nem tudott megszólítani, talán nem is észlelte őket, az a kortárs fiataloknak sikerült, így szerveztek képzőművészeti kiállítást a helyi alkotóknak. Azok a gyerekek, akikről a közösség nem is tudott, megjelentek festménnyel, rajzzal, plasztikával, fotóval a kiállításon. A látogatók meg rácsodálkoztak, hogy milyen szépen rajzol, vagy milyen jó meglátása van a világról, eddig ezt nem is gondolták róla. Kis ügyek ezek, de az érintetteknek fontosak.

Sz. E.: *A közművelődésben az a feladatunk, hogy közösségi együttműködésre biztatjuk az embereket, hogy aktivitásra ösztönözzük őket. Hogyan látod ma a közművelődést, mi lehet a feladata?*

A Csak előre, édes fiam című album alkalmából megrendezett sajtótájékoztató résztvevői

Oktatóként egy 2020-as szakmai képzésen

P. A.: A közösségek nélkül a község – ha kicsi, ha nagy – nem működhet jól, még ha felülről, vagy messziről úgy is látszik. Korábban egy kisváros ügyeit vittem és egyértelmű volt, hogy az embereket érintetté kell tenni a saját ügyeik megoldása érdekében. Az a helyi társadalom hatékony, ahol különböző érdekű, érdeklődésű csoportok együttműködnek egymással.

A saját népművelői, közösségfejlesztői tapasztalataimat hasznosítottam e munka során, csak egy példát említve, amikor a Holt-Tiszát visszaszereztük egy nem éppen jó bérlőtől, és közösségi használatba adtuk, azóta a helyi horgászegyesület a tavat és környékét példásan rendben tartja, tagjai közreműködésével maguk az ott lakók és a vendéghorgászok elégedettségével működött.

Az emberek nagyobb része passzív, legalább két generáció az elmúlt évszázad második felében úgy szocializálódott, hogy nem kell neki semmit tenni, a párt és a tanács mindent elintéz helyette, majd teremt munkahelyet, vigyáz az egészségére, neveli gyermekét.

Ezzel az örökséggel kell dolgoznunk, de a közösségek művelődésének segítése lehetőséget, felelősséget ad szakmáknak. A foglalkoztatáshoz, vagy ellenkezőleg, a munkanélküliséghez kapcsolódó viszonyban meghatározó bizonyos kompetenciák megléte. Azokat az ismereteket, amelyek egy szakmához kellenek, párszáz órás képzéssel meg lehet tanítani. A munka-

kultúra lényegesebb elemei viszont csak hosszabb szocializációs folyamatban sajátíthatók el: az együttműködési kultúrát, a másik emberre való odafigyelést, a közös cél érdekében végzett alkalmazkodást, a koncentrációs képességet, nyitottságot az új dolgokra, a kötelességtudatot viszont éppen a közösségi művelődés során (no persze a sport is ilyen terület) szerezheti meg a gyermek és felnőtt is. Ha ilyen csoportos tevékenységek között nő fel a gyerek, akkor elmegy dolgozni akkor is, amikor fúj a szél, vagy esik az eső, alkalmazkodik a csoporthoz, figyel másokra.

Úgy nőtt fel legalább a fentebb említett két generáció, hogy többsége a határon túli magyarságról semmit nem tudott. Az ide vonatkozó ismereteken, meg tapasztalásokon túl meg kell értetni velük, egy közösséget alkotunk velük, szövetségeseket keresünk a határon túl élőkkel, Felvidékkel, Kárpátaljával, Erdéllyel, Vajdasággal, Muravidékkel, vagy Burgenlanddal, merthogy erősebbek, jobbak vagyunk. Velük kooperálva, számolva a nagyobb létszámmal, több erővel, hatékonyabban tud dolgozni. E területen is van még bőséggel munka, ezért is hasznos a Nemzeti Művelődési Intézet külhoni magyarokkal való kapcsolata.

A Csemadoktól kezdve a Kárpátaljai Népfőiskola Társaságon át az EMKE, vagy a Vajdasági Magyar Művelődési Intézet és a muravidéki Bánffy Központ fontos szövetségeseink. Átjuk, a hálózaton keresztül érjük el az embereket.

Sz. E.: Napjaid java részét itt töltöd a közösségi művelődésért dolgozóként, mit gondolsz az intézet új székházáról, arról, hogy vidéken, Lakiteleken épült fel?

P. A.: A kezdetekben pesszimista voltam. De látom, szép a ház. A lakitelekiek is büszkéek rá, úgy érzi a településen élők többsége, hogy új lehetőséget kaptak ezáltal is, hogy itt épült meg a Nemzeti Művelődési Intézet székháza. Az intézetnek ez egyfajta próbatétel is, hogyan lehet országos hatókörű intézetként Budapesten kívül működni. De előnye is van, a genius loci kötelez, a magyarság sorsfordító gondolatait, az értékrendet, ami 1987-ben itt megfogalmazódott, tovább kell vinni. Lehet, hogy a fővárosi létnek sokak szemében nagyobb a presztízse, de éppen az 1987-es találkozó és az itt felállított sátor példája mutatja, hogy a település méretétől függetlenül el lehet érni nagy célokat. Úgy látom, a „külcsin” rendelkezésre áll, a „belbecs” pedig a küldetés és a stratégia által már kimondatott, megvalósítható.

A kultúrához tartozó igényeséget magában hordozza az itteni tér; úgy lépünk be ide, mint egy templomba, megemelkedett lélekkel. Fontos üzenete van a közösségi helyek elnevezésének, a honi közösségi munka kigondolójának állít emléket, azoknak, akik munkájukkal megalapozták az intézet szellemiségét.

POLYÁK ALBERT népművelő, közösségfejlesztő, a Nemzeti Művelődési Intézet egykori szakmai, majd megbízott főigazgatója. Címzetes főiskolai tanár, jelenleg nyugdíjas, földműveléssel, szőlőtermesztéssel foglalkozik. Szakmai kitüntetései: Kiváló Népművelő, Wlassics Gyula-díj, Bessenyei György-díj, MIOSZ Ezüstgyűrű-díj.